

ZPRAVODAJ

č. 3

Š R Á M K Ů V P Í S E K 1 9 9 1

neděle 29. září 1991

Nastal den poslední. Přehlídka končí a příští víkend čekají ty, kteří to s divadlem myslí alespoň trochu vážně, Dílny Šrámkova Písku. Dám si říci, že není nikdy na škodu dovědět se něco víc o tom, co dělám, či o co se pokouším a že slovo amatér neznamena hanlivé označení neumětele, ale člověka, který něco dělá od srdce či jinak řečeno z lásky. A že se tudíž příští víkend opět všichni sejdeme. Témata letošních dílen jsou lákavá: Dic Wheeler povede dílnu, ve které se jistě, vzhledem k tomu, že vystudoval hereckou školu zaměřenou na herectví commedie dell'arte, bude cítit jako ryba ve vodě. Takže potenciální šašci, kejklíři, sličné kolombíny, akrobati a luzné tanečnice dílna "Dé" je tu pro vás! - "Klouniáda a úvod do cirkusových dovedností". Naopak pro typy hloubavé, experimentátory je tu "Áčko", dílna Miloslava Poese s názvem "Od tématu ke sdělení tvaru za pomoci zvuků". A také jsou zde "Cáry, útržky a trhance a taky trochu kamení", neboli dílna loutkáře Josefa Brůčka. A nakonec dílna herce Divadla Na zábradlí Ondřeje Pavelky s lakonickým názvem "Divadlo je hra - hra je divadlo".

Takže příští víkend na shledanou v Písku.

Redakce

P r o g r a m t ř e t í h o d n e p ř e h l í d k y :

- 9,00 - 10,00 semináře - klub Jitex
10,15 - soubor "Proměny" Liberec
 kolektiv "Snad to není nadávka" - malý sál divadla
11,15 - soubor "Proměny" Liberec
 kolektiv "Snad to není nadávka" - malý sál divadla
12,00 - soubor "Pro 100r" Brno
 Boris Vian+Jan Borna "Střemhlav" - jeviště velkého
 sálu divadla
15,00 - semináře - malý sál divadla

Třetí den přehlídky vystoupí jako první

soubor Proměny Liberec

kolektiv: Snad to není nadávka

Soubor Proměny je divadelní a recitační soubor mladých lidí /v současné době od 15 do 19 let/, především studentů různých středních škol a učilišť v Liberci.

Proměny má soubor nejen v názvu, ale i ve složení členů /v poslední době nás přibývá a omlazujeme se/, i v proměnlivosti repertoáru. Nejvíce se věnujeme malým divadelním formám, klubovým představením, přednesu. Minulým pořadem byla řízená improvizace "Staročeské vánoce" za spoluúčasti diváků.

Představení "Snad to není nadávka" je montáží textů J. Suchého, J. Žáčka, textů žáků II. cyklu LŠU v Praze /vybráno z pásma S. Pavelkové Úsměvy všedních slov/ a vlastních textů členů souboru Proměny. Vzniklo z potřeby vypovědět o sobě, o radostech i trápeních adolescentního věku - a je určeno zase právě tomuto věku.

Azalka Horáčková, vedoucí souboru

Na závěr přehlídky vystoupí

divadlo Pro 100r Brno

Boris Vian, Jan Borna: Střemhlav

Divadlo Pro100r vzniklo před necelými čtyřmi lety iniciativou OKVS Brno IV a se zřizovatelem tak nezaslouženě zdědilo i název Divadelní studio Josefa Skřivana, s nímž již nemělo nic společného. Náčelníkem souboru a režisérem je herec Akram Staněk /1963, absolvent DAMU/. Nové divadlo se představilo 24. června 1988 premiérou Brechtovy Svatby v kulturním domě na Kosmákově ulici v Židenicích, kteréžto jeviště se mu propříště stalo domovským. Následovala Vánoční hra /na motivy českých a moravských lidových barokních her, 1988/, Majakovského Štěnice jakožto rockový muzikál /s hudbou Marka Blatného a skupinou C.I.M., 1989/ a Svědkové aneb Naše malá stabilizace /aktovka Tadeusze Różewicze, 1990/.

Sezónou 1990/91 opustil soubor zřizovatele, změnil název i působiště. Je otevřeným sdružením, má nyní 15 členů, vlastní výtvarníky, komponisty a v repertoáru dvě inscenace: Svědky a Střemhlav. Hraje v sálku pod chrámem Spasitele Církve československé husitské na Karáskově náměstí 10 v Brně - Židenicích.

Z včerejších seminářů

Zašly jsme do bohatě navštívených klubů pánů Martince a Kužílka, zbývající dva - paní Poesové a amerického kolegy měl spíše komornější, až intimní ladění a tak jsme nechtěly rušit.

U pana Martince jednoznačně zvítězil mezi účastníky klubu Bramborový den nad Mořem. Seminaristé poukazovali na to, že v Moři se objevila řada nedotažených nápadů, herci nepředstavovali postavy ani typy, charaktery nebyly vyhraněné a inscenace se zdála většině logicky nedotažená. Na to pan Martinec upozornil, že logická dotaženost není nejvyšším kritériem divadla, že právě porušování logiky je často polidštěním skutečnosti. Seminaristé se shodli na převládajícím názoru, že Moře na ně dělalo dojem nesourodých etud, které na sebe nenavazovaly a někteří projeví i pochybnost, zda určitá faleš v interpretaci textu nebyla způsobena tím, že šlo o převzatý autorský titul Matěje Šefrny, tedy bez jeho poetiky a vyhraněného souboru.

Bramborový den charakterizovali seminaristé jako divadlo na divadle, z něhož překvapivě vzniká další, třetí divadelní rovina. Pan Martinec upřesnil, že jde o tzv. krabicovitý typ divadla, který není evropské kultuře vlastní, neboť k nám byl přenesen z Orientu, nicméně je bohatě využíván. Když jedna seminaristka rekapitulovala příběh Bramborového dne, zdálo se mi, že se účastníci semináře baví přece jen víc než při samotném představení. Kromě drobných výtek, že inscenace byla občas zdlouhavá a pomohlo by jí hlavně seškrtání pasáže o Kolumbovi, neměli seminaristé výhrad. Naopak, bavili se a fascinovalo je to, že se baví i herci na jevišti, typy herců považovali za skvěle vybrané, líbil se jim jejich

ohromný vklad do textu, to, že tvůrci představení vyprávěli sami o sobě. Zkrátka - byla to bezvadná studentská komedie. Všechna čest panu Martincovi - ani jedno představení neviděl, dokonce, jak jsme už včera psaly, ani nevěděl, že ho čeká role lektora a přesto se jí zhostil víc než se ctí. Vedl diskusi citlivě, dovedl se ubránit nebezpečným generalizacím a zároveň sám vždy upozornil na širší souvislosti, nenápadně uděloval lekce z divadelní teorie a navíc s ním bylo i veselo. Diskusní klub, jak má být !

/pat/

Byla jsem stífe podle vzoru life, jak říkají naši předkové. Mladý muž sedí rozcapen v krátkých kalhotách na židli naproti dívkám, představení jejichž souboru je právě na tapetě: "Absolutně jsem jim nevěřil ani slovo... a ten falešnej smích... Celkově mi to představení nevyznělo... Prostě nedostali mě, kam chtěli..." To se ani příliš, mladý muži, nedivím, neboť vás vláčet do krajin snů a fantazie, musí být fuška.

Takový byl můj první výrazný dojem z klubu vedeného režisérem Oldřichem Kužílkem. Byli jsme očividně osamoceni v úletu do poetična a světa fantazie při představení Moře. Zatím však tento úlet považuji za své plus nikoli minus, neboť v každém alespoň trochu pozitivním zážitku v současném negativistickém světě vidím svou osobní výhru. Po rozechřívacím kolečku názorů a postřehů jsme se pomalu dostávali k pojmenování tvaru shlédnuté inscenace, přes výkopové "přísmo" až k "lyrické baladě", kterou Šefrnův text bezpochyby je. Je však otázkou nakolik jí, a na to seminaristé velmi tvrdě poukazovali, zůstal i v interpretaci Únikového východu. Bohužel na další podrobnější zkoumání představení už nebyl čas. Tak jen telegraficky jsme přežili druhé představení Bramborový den, který nebyl tak jednoznačně kladně kvitován jako v klubu pana Martince. Padesát minut určených pro semináře ukázalo se být v našem případě málo.

/lan/

ARTAMA vás zve

Do Vysokého nad Jizerou na kurs praktické režie při Krakonošově divadelním podzimu. Ve dnech 12. - 19. 10. 1991 se zde uskuteční v průběhu národní přehlídky venkovských divadelních souborů pokračování kursu praktické režie, vedeného osvědčenými lektory a zasloužilými amatérskými divadelníky Kateřinou Fixovou a Milanem Schejbalem. Kurs bude volně navazovat na dřívější podobná soustředění při vysoké přehlídce, ale mohou se jej zúčastnit i zcela noví zájemci a samozřejmě všichni, kteří se zde již nad problematikou divadelní režie setkávali.

Do Rakovníka na Popelku, pod kterýmžto pohádkovým názvem se skrývá zcela prozaický XI. ročník národní přehlídky inscenací her pro děti činoherních amatérských divadelních souborů dospělých. Koná se ve dnech 1. - 3. 11. 1991 v Tylově divadle a jako vždy budou jednotlivá představení doplněna rozbo-ry a hodnoceními.

Znovu do Rakovníka, tentokrát zase na pohádkovou bytost, tentokrát na slibná Dvě setkání s Bajajou aneb Seminář k dramaturgii divadla pro děti. Název semináře napovídá, že půjde o praktický seminář se zcela konkrétní látkou, a to pohádkou Boženy Němcové a její dramatisací Františka Pavlíčka. Seminář je určen především režisérům amatérských divadelních souborů, jistě jej uvítají i vedoucí dětských divadelních souborů a všichni, kdo se chtějí tvořivým způsobem zabývat inscenováním pohádek. Seminář bude realizován v prostorách Tylova divadla od pátku 22.11. od 19,00 hodin do neděle 24.11.1991 do 12,45 hodin.

Zájemci, volejte, pište, prostě kontaktujte ARTAMU !
Je tu pro vás !

ARTAMA, Sněmovní 7,
118 22 Praha 1 - Malá Strana

Lektorské reflexe

Festivalovou špičkou z pohledu Američana, který vidí všechno a rozumí velmi málo, bylo představení podle novely Jorge Amada Starí námorníci v podání Divadelního združení z Partizánského. Je to určitě nejpřirozenější soubor, který jsme do této chvíle viděli. Představení bylo chytře vystavěno a herectví celého souboru bylo na vysoké úrovni. Soubor prokázal vysoce profesionální týmovou práci, nádherný smysl pro absurditu a přinesl vysoce stylizovaný projev. Hvězdou první poloviny byl Diego, rozklepaný starý sluha, který na sebe strhává pozornost téměř v každé situaci. Přesunováním lampy ze strany na stranu posunoval kupředu i děj. Nebylo mu dovoleno strhnout na sebe veškerou pozornost, byl jen kolečkem v bohaté, šťavnaté a veselé produkci. Mnoho scén se mi vrylo do paměti: rodina u jídla, která vypadala, jako by byla ze skla; dva žárliví manželé, kteří přišli zabít Pinta, ten jim však vždy ukázal ženu toho druhého; scéna oblékání nebožtíka; zpomalená rvačka při hudbě; usměvavá tvář mrtvého doprovázející celou druhou polovinu představení.

Blahopřání a díky celému příjemnému souboru - a ať vám příště světla vydrží těch pět minut ticha.

Dic Wheeler

Večera lietajúceho Maja

O čem to vlastně hráli ?

- nemám rád pochmurný bezvýchodný představení.
- byla to bomba, přesně tak do cítím i já.
- o čem to bylo, na to se sama sebe ani neptám.
- vyzařovala z nich energie, je to parta, která si rozumí.
- mě při tom napadaly myšlenky.
- to byl přece porod, stvoření světa, narkomanie, deziluze.
- vo tom, jak se lidé potkávají a působí na sebe.
- jim je dobře v té bezvýchodnosti.
- proč nám nepomůžou, jak se z toho srabu dostat ?
- mně šel při tom představení mráz po zádech.
- tam nebyl příběh, vyjadřovali jen svůj pocit.
- tohle dělá z lidí rasismus a násilí.
- zatím jediné představení, které má jasné vědomí formy a řádu /vysloveno při cbědě/.
- žijeme ve špíně, ale ten nahatej kluk, ten nás všechny vyčistil.
- tím představením jsem se s nima seznámila, jsou to fajn kamarádi.

Mne zajímala technologie, jak takové představení vzniklo, kudy vede ta cesta od životného pocitu k sugestivnímu divadelnímu tvaru. Šel jsem tedy za přáteli ze Slovenska. Popovídali jsme si jako blízcí lidé, ale odpověď na svou otázku jsem nedostal. Ne proto, že by něco tajili nebo nechtěli říct. Pokouším se tedy sám. Ve světě, ve kterém slova přestávají sloužit jako prostředek porozumění, hledá se cesta přímého sdělení pocitů. A proto ta rezonance mezi generačními vrstevníky. Důležité je to, co jsme v divadle společně zažili, i když pro to nacházíme každý jiná slova.

V. Martinec

Ernst Jandl - Básně k nepotřebě

Regina - gymnasium Břeclav

Autorské divadlo se vším všudy: zajímavý výběr textů a jeho dramaturgická úprava, výrazové prostředky v souladu se schopností vlastní herecké sebereflexe.

Zaujatost a víra ve své téma: "Já nechci být, jak mne chcete mít", se velmi brzy přenesla na diváky.

Inteligentní a vkusný humor, rozvíjení fantazie končící po většinou metaforou a ne obyčejnou ilustrací. Kritický pohled nejen na "dospělé", ale místy i na sebe, mne velmi oslovil.

Jindřichohradecký soubor ... a dost se pokoušel zamýšlet nad překonáváním špatného a zlého světa, podléhání tomuto zlu a neustálou touhou nad ním vítězit... Je to téma jistě lákavé a dráždivé, ale... Ve svém představení soubor zůstal pouze u slov a k odkrývání nastoleného tématu mu mnoho prostoru nezbylo. Vše se odehrávalo jen ve verbální rovině, mohli jsme zavřít oči a poslouchat. A stále více v nás ubývalo upřímné snahy a chuti uvěřit. Velkých vznosných "frází" o různých touhách a snech jsme slyšeli už mnoho. Ale mnohdy je lepší udělat něco malého a nečekaného. Herci se snažili a věděli, co chtějí sdělit, ale promiňte - Jindřichohradečtí - někdy méně znamená více.

Marie Pocsová

Ještě jednou z diskusních klubů, tentokrát nočních

U pana Kužílka

to bylo určitě nejlepší, neboť zde byl přítomen onen slavný divadelní pes. Jinak se však, ač se v průběhu diskuse rozdělili účastníci na dva téměř nesmiřitelné tábory, z nichž každý pouze hájil svůj nesouhlas, nebyla debata příliš vzrušující. Nicméně byl zde proveden pokus shrnout všechna sobotní představení, či v případě Večery létajícího Maja, je alespoň popsat. Už u tohoto představení vznikl zásadní nesouhlas drtivé většiny s menšinou, kterou představení, zřejmě z generačních důvodů, neoslovilo. Zda šlo o náhled do mozku narkomana, abreakci od strachu a nejistoty, existenciální deprese, nechávám na každém jednotlivém diváku. Dalším sporným bodem jednání bylo představení břeclovské Reginy. Došli jsme až k výkřikům "Nemám rád divadlo poezie!" a naopak "když vy nemáte pochopení pro divadlo poezie, tak my tady nemáme co dělat." Čímž se diskuse plynule přesunula k problematice letošní dramaturgie, která zřejmě podcenila naši pěstovanou netolerantnost a nesnášenlivost a spolehla se na vnější volání po pluralitě. Na závěr si dovolím malý citát z dvacet let starého doslovu k vydání jedné z Tylových her: Je naivní domnívat se, že objevují Ameriku díky své svrchovaně moderní náročnosti na umění a nevidět, že papouškují názory hodně starých snobů.

/lan/

U paní Poesové a pana Wheelera

Nad Večerou lietajúceho Maja se otevřela diskuse, která ne-souvisela jen s představením. Otázku přesně formuloval Dic Wheeler, který se podivil nad tím, kolik za ten krátký čas viděl představení s tak černým pohledem na svět. Také v Majovi našel jediné téma - smrt a znovuzrození, ovšem ta smrt byla zachycena mnohem výrazněji. Klub se pak shodl na tom, že názor Trenčínského souboru na svět je veskrze negativní, že zde chybí sebemenší světýlko lidskosti, jakýkoli jasnější bod. Možná soubor chtěl ukázat kam až hranice negativismu může sahat, aby si divák uvědomil, že tento pohled vlastně nesdílí. Jde o nekompromisní generační výpověď, ale všichni jsme si oddechli, že i diferencované generace v diskusním klubu tento pesimistický pohled na svět nesdílejí /i když laciného optimismu jsou stejně vzdáleni/.

U interpretace Jandlovy poezie Reginou Břeclav se klub rozdělil v podstatě do dvou názorově protichůdných částí. Jedna byla spokojena s příjemným, veselým a živým divadlem poezie, s určitou provokací realizovanou příjemnou formou, se stylovou čistotou, s použitými výrazovými prostředky /zvláště hudbou/, druhé to připadalo jako představení Lidové školy umění, kde někdo dodá žákům básničky a ti je pak bez vztahu interpretují. Do debaty zasáhli i členové souboru, kteří sice nepopřeli, že text dostali od svých vedoucích, ale během zkoušek k němu našli osobní vztah. Vleklou diskusi o optimismu a pesimismu, v níž zazněl zajímavý názor, že tady jde o cílený optimismus k životu typický pro střední školy, rasantně ukončil člen souboru, když prohlásil, že mladý člověk přece musí věřit v dobré, jinak by snad nemohl žít...

Jindřichohradecký soubor... a dost měl opravdu smůlu, protože až na výjimky nezaujal snad nikoho. Seminaristům se zdálo, že zde byla snaha řešit a také vyřešit velký problém, ale výsledek byl spíše opačný. Svou nekonkrétností a obecností si soubor zcela zatarasil cestu k divákovi. V inscenaci chyběl zřetelný příběh, vztahy, city, nebylo jasné, zda jde o cestu jednoho člověka životem nebo dokonce o cestu celého lidstva a tak převládla až nechut představní vůbec vnímat. Jak to výstižně formuloval jeden seminarista: nějaký chlapec v nějaké společnosti měl nějaké zážitky a to nás nezajímá, protože pro nás je to nulová informace. Klub paní Poesové spojený s klubem pana Wheelera se ukázal být sdružením lidí přemýšlivých, slušných a tolerantních, někdy možná až příliš. Protože kolegyně skončila svou zprávu z klubu citátem, také já bych ráda dala jeden k lepšímu. Když Klub mladých divadelníků na Jiráskově Hronově rozebíral Drdovy Dalskabáty a dostal se až k metafyzickým pojmům a existenciální výpovědi, zvolal zoufale Ivan Rajmont /tehdy ještě zdaleka ne šéf činohry Národního divadla/: "Proboha, to není Sartre, ale česká pohádka !" Citát, který stojí za to si občas připomenout...

/pat/

A na závěr, abyste věděli, jak svobodomyšlný jsme tisk, vám otvíráme okénko do světa konkurence: Přesně týž víkend, jako Dílny Šrámkova Písku probíhá v Praze v Žižkovském divadle T.G.M. přehlídka nejlepších amatérských a profesionálních loutkářských inscenací českých zemí. Pod názvem Přelet nad loutkářským hnízdem vás na ni zve česká sekce UNIMA /Union Internationale de la Marionette/. Pokud byste se tedy

nerozhodli pro aktivní tvorbu, máte možnost se na vlastní oči přesvědčit, že to je opravdu loutkové divadlo, které v posledních letech svými špičkovými inscenacemi posouvá laťku nároků na moderní divadelnost vůbec. V pátek v Žižkovském divadle zastihnete vedle jiných také ZUŠ ze Žamberka s povídáním z časů ušatých čepie a "C" Svitavy s Hamletem. V sobotu stojí zcela určitě za vidění adaptace Aškenazyho povídky Milenci z bedny /Alfa Plzeň/ a Kejklíř. Neděle pak patří dvěma představením liberěckého Naivního divadla. V průběhu víkendu byste také měli zastihnout besedu na téma smysl, postavení a možnosti loutkového divadla v dnešní situaci...

Vaše redakce